

Fot. Jerzy Litwin

*Czytelnikom „Wiadomości NMM” życzymy,
by nastrój Świąt Bożego Narodzenia
napęłnił ich serca radością i miłością,
a Nowy 2016 Rok przyniósł spełnienie marzeń*

*Dyrekcja i Pracownicy Narodowego
Muzeum Morskiego w Gdańsku*

WYDARZENIA

55 lat NMM

W roku 2015 NMM obchodziło swoje 55. urodziny. Jubileuszowa uroczystość odbyła się 27 listopada, tym razem w gościnnych murach Politechniki Gdańskiej, na tyle obszernych, by spotkać się mogła cała załoga Muzeum wraz z osobami towarzyszącymi oraz wszyscy nasi przyjaciele i sympatycy. Wieczór ten był okazją do wspomnień, podsumowań, ale też omówienia planów na przyszłość. Dyrektor NMM dr Jerzy Litwin przedstawił historię Muzeum w formie prezentacji multimedialnej.

Uroczystość jubileuszu 55-lecia NMM. Fot. Paweł Józwiak

Nie zabrakło gratulacji i życzeń, przesłanych listownie i składanych osobiście, przemówień przedstawicieli stowarzyszeń czynnie działających na rzecz NMM i jego oddziałów oraz okazjonalnych upominków. Towarzystwo Przyjaciół NMM uhonorowało dziesięć osób medalami „Przyjacielowi Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku”, wybitymi w listopadzie 2015 roku przez Mennicę Narodową.

Rozpoczęta koncertem kameralnym w wykonaniu zespołu Oboe4strings uroczystość zakończyła się koktajlem na krytym Dziedzińcu im. Farenheita. Fot. Bernadeta Galus

Obroniony doktorat

Z prawdziwą satysfakcją informujemy, że 27 listopada nasz kolega Tomasz Bednarz z Działu Badań Podwodnych obronił w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego pracę doktorską zatytułowaną „*De Jonge Seerp*. Badania historyczno-archeologiczne niderlandzkiego statku z końca XVIII wieku”. Promotorką rozprawy była prof. UG dr hab. Beata Możejko, a recenzentami prof. dr hab. Andrzej Groth i prof. dr hab. Andrzej Kola. Tematyka pracy wynika bezpośrednio z archeologicznych badań podwodnych NMM – jej autor zidentyfikował jako „*De Jonge Seerp*” wrak oznaczony symbolem W-27, eksplorowany od połowy lat 80. XX wieku, z którego liczne zabytki eksponowane są na stałej wystawie w Spichlerzach na Ołowiance.

Przekazanie canoe

Marcin Gienieczko prezentuje swoje canoe w NMM. Fot. Paweł Józwiak

Podróżnik Marcin Gienieczko przekazał do naszych zbiorów canoe – łódź, w której w tym roku spłynął samotnie Amazonką, realizując plan przedostania się z wybrzeża Pacyfiku nad Atlantyk (pierwszy, 700-km etap przez Andy pokonał na rowerze). 5980 km przepłynął w ciągu 94 dni, wiosłując po 12 godzin dziennie – wyczyn ten ma trafić do Księgi Rekordów Guinnessa. Dwuosobowa kanadyjka wykonana z kompozytu ma prawie pięć metrów długości, a przed wyprawą amazońską została przez właściciela sprawdzona na Wiśle, na Bałtyku na trasie Bornholm-Darłowo i na Rio Napo w Ameryce Południowej. Uroczystość przekazania canoe odbyła się 9 grudnia, a obecni na niej byli przedstawiciele sponsorów podróżnika, w tym Grupy Energa, która do zebranych przez niego funduszy na rzecz Pomorskiego Hospicjum dla Dzieci dodała czek w wysokości 10 tys. złotych. Kanadyjka Marcina Gienieczko będzie eksponowana w Spichlerzach na Ołowiance, następnie trafi do Centrum Konserwacji Wraków Statków z Magazynem Studyjnym w Tczewie, gdzie stanie obok legendarnych jachtów „Dal”, „Opty” i „Kumka IV”.

KONFERENCJE

17. ICMM

Siedemnasty kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Muzeów Morskich (ICMM) odbył się w dniach 1-7 listopada w Hongkongu i Makau, miastach będącymi specjalnymi regionami administracyjnymi Chin, a zorganizowany został przez

tamtejsze muzea morskie. W kongresie, zatytułowanym „Spotkanie Wschodu z Zachodem”, wzięło udział ponad sto osób z 22 krajów i 6 kontynentów, a NMM reprezentował dr Robert Domżał, który wygłosił referat o ucieczce z zesłania i podróży morskiej z Kamczatki do Makau Maurycygo Beniowskiego w 1771 roku. Sporą część programu poświęcono sprawom nielegalnego handlu zabytkami, archeologii morskiej oraz poznaniu chińskich muzeów morskich, których liczbę określa się na około 20. Ogólnie liczba nowych muzeów w Chinach rośnie w lawinowym tempie: po 2000 roku, gdy było ich 1198, liczba ta prawie się potroiła. W trakcie kongresu odbyło się też walne zebranie ICMM, połączone z wyborami do jego władz. Nowym prezydentem został dyrektor Muzeum Morskiego Mystic Seaport w Stanach Zjednoczonych Steve White. Dr Robert Domżał pozostał w zarządzie na ostatnią dwuletnią kadencję.

Konferencja o konwencji UNESCO

Konwencja UNESCO ds. ochrony dziedzictwa podwodnego, sporządzona w 2001 r. w Paryżu, weszła w życie 2 stycznia 2009 r., a w chwili obecnej jej stronami jest ponad 50 państw. NMM od wielu lat zabiega o przeprowadzenie ratyfikacji konwencji, jako instrumentu wzmacniającego ochronę podwodnego dziedzictwa kulturowego oraz międzynarodową współpracę w tym zakresie. Konwencja stanowi próbę pogodzenia różnych interesów państw sygnatariuszy w zakresie ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego, będącego wciąż – z punktu widzenia przepisów prawa morskiego – mieniem utraconym w morzu. Jest też następstwem zapisów dotyczących ochrony podwodnego dziedzictwa archeologicznego i historycznego zawartych w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, sporządzonej w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r.

8 grudnia w OKM odbyła się konferencja informacyjna, zorganizowana przez NMM we współpracy z Departamentem Ochrony Zabytków MKiDN, której celem było zaprezentowanie wyników raportu „Ocena stanu ochrony dziedzictwa podwodnego w Polsce”, przygotowywanego zgodnie z założeniami *Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017*, kierunek działania: Przygotowanie ratyfikacji Konwencji UNESCO ds. ochrony dziedzictwa podwodnego, Paryż 2001 r. Do twórczej dyskusji zaproszeni zostali przedstawiciele środowisk, których dotyczy omawiany temat: urzędów morskich, policji, Morskiego Oddziału Straży Granicznej, Izby Celnej, uniwersytetów w Toruniu i Warszawie, Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej, PRCiP, RDOŚ i in. Dyskutowano nie tylko o ochronie podwodnych zabytków, ale również metodach ich poszukiwania i roli administracji morskiej zarządzającej polską częścią Bałtyku. Omówiono także schemat ankiety, stanowiącej podstawę do opracowania rozdziału dotyczącego społeczno-ekonomicznych skutków ratyfikacji Konwencji.

Uczestnicy konferencji nt. konwencji UNESCO. Fot. Bernadeta Galus

Forum Edukatorów Muzealnych

X Konferencja Forum Edukatorów Muzealnych zorganizowana została w dniach 3–4 grudnia pod hasłem „Muzeum a szkoła. Konkurencja w nauczaniu czy partnerstwo?”. Odbyła się w Ośrodku Kultury Morskiej oraz w Europejskim Centrum Solidarności, a wzięło w niej udział ponad 100 muzealników, nauczycieli i ekspertów z całej Polski. Podczas spotkania prezentowane i dyskutowane były muzealne programy edukacyjne, zagadnienia współpracy instytucji kulturalnych z nauczycielami oraz kwestie

angażowania najmłodszych w kulturę. Muzealnicy i nauczyciele przedstawili uczestnikom konferencji, w jaki sposób muzea nawiązują relacje ze szkołami, co oferują poza standardowymi lekcjami muzealnymi i warsztatami, jak podejmują trwałą współpracę projektową, a także jakie napotykają problemy w trakcie współpracy i jaka jest specyfika oferty szkolnej w muzeach różnego typu. Partnerami konferencji byli: Forum Edukatorów Muzealnych, ECS, NMM, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie oraz Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.

Spotkanie Forum Edukatorów Muzealnych w sali konferencyjnej w OKM. Fot. Paweł Józwiak

EDUKACJA

Program dla Rodzin

Listopadowe zajęcia z cyklu „Program dla Rodzin” poświęcone zostały różnym rzemiosłom i zawodom dawnego Gdańska, a odbyły się w Żurawiu, na wystawie „Gdańsk od XVI do XVIII wieku. Życie portowego miasta”. Ich uczestnicy rozwiązywali zadania dotyczące pracy powoźnika, masztownika, kowala okrętowego, czeladnika smolarskiego, rymarza i tokarza, odkrywali też tajemnicze miejsca na planie XVII-wiecznego Gdańska i porównywali wytwórstwo dawnych i współczesnych przedmiotów. Kierując się wskazówkami i rozwiązując szyfry, szukano monet, które na końcu wymieniono na... cukierki. W trakcie zajęć odgrywano też małe scenki z życia pracujących mieszkańców portowego grodu. Każdy z uczestników otrzymał dyplom mistrza wybranego zawodu.

Natomiast ostatnie w tym roku, grudniowe spotkanie upłynęło pod znakiem nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia. Tym razem nasi goście poznawali bogatą symbolikę świątecznych obrzędów, z których wiele pochodzi jeszcze z czasów przedchrześcijańskich. Ubierano na czas świętego Mikołaja, łapano jemiołę, szukano ukrytych skarbów i wykonywano piękne choinkowe ozdoby, zapoznano się też z wigilijną legendą oraz historią budowania szopek i odgrywania jasełek.

W BIBLIOTECE NMM

Samotnie i na tratwie

Znany żeglarz Andrzej Urbańczyk wzbogacił ostatnio podarowaną do zbiorów Biblioteki NMM w 2011 roku „Kolekcję Samotnego Jachtingu” o kolejne tomy, m.in. autorstwa francuskiej żeglarzki Maud Fontenoy, która jako pierwsza kobieta przepłynęła Północny Atlantyk, posługując się wyłącznie wiosłami. Przekazał ponadto swoją „Kolekcję Wypraw na Tratwach”, gdzie wśród 30 tytułów znajdziemy dzieła słynnego z wyprawy na „Kon-Tiki” w 1947 r. Thora Heyerdahla, a także samego Darczyńcy, którego pierwsza książka marynistyczna, tłumaczona na sześć języków, opowiada o wyprawie tratwą przez Bałtyk w 1957 r. Andrzej Urbańczyk ustanowił też rekord długości rejsu na tratwie – 5880 mil – wpisany do Księgi Guinnessa i nagrodzony „Kolosem” 2003 (rejs tratwą z pni sekwoi przez Pacyfik Północny z San Francisco do wyspy Guam w Archipelagu Marianów). Mające często niewyobrażalny stopień trudności ekspedycje na tratwach udowadniają hart ducha żeglarzy i twierdzenie, że nie ma rzeczy niemożliwych. Służą też nierzadko celom badawczym – np. wyprawa „Kon-Tiki” wykazała, iż możliwe były migracje na Oceanie Spokojnym dzięki tratwom z balsu.